

کتاب کار فارسی
درس شانزدهم
(اگر جنگل نباشد)

جعبه‌ی کلمات

کلمات هم‌معنی

غرش: صدای بلند و ترسناک
ویران: ... **خراب** .....
گسترده: بزرگ
حاشیه: ... **کناره** .....
پهن‌آور: ... **گسترده** .....
حفظ: ... **نگهبانی** .....

کلمات مخالف

نسیم $\neq$ ... **طوفان** .....
سکوت $\neq$ ... **سروصدا** .....
فایده $\neq$ ... **ضرر** .....
ویران $\neq$ ... **آباد** .....
آغاز $\neq$ ... **پایان** .....

کلمات هم‌خانواده

غرش، ⁹غریدن، ⁹غرنده
تفریح، ⁹فرح، ⁹مفرح

کرگدن: **جانوری خیلی بزرگ با پوست کلفت**

مواد سمی: موادی که به بدن ضرر می‌رسانند.

کمین: **پنهان شدن در جایی برای حمله‌ی ناگهانی**

زوزه: **صدای بعضی از حیوانات**

آب‌تنی: **شنا کردن** .....

مراقبت: **مواظبت** .....

آرام $\neq$ ... **نا آرام** .....

معلوم $\neq$ ... **نا معلوم** .....

تند $\neq$ ... **آهسته** .....

آینده $\neq$ ... **گذشته** .....

هیچ $\neq$ ... **همه** .....

گسترده، گسترش، گسترد

حفظ، حفاظ، حافظ

بخوان و بدان

«ناک» با بعضی کلمات ترکیب می‌شود و کلمه‌ی جدیدی می‌سازد.

مثال: ترس + ناک ← ترسناک

خطر + ناک ← خطرناک

نم + ناک ← نمناک

درد + ناک ← دردناک

مفعول کلمه‌ای است که در بعضی جملات استفاده دارد و فعل روی آن انجام می‌شود.

مفعول همیشه با «را» همراه است و به «را» نشانه‌ی مفعولی می‌گویند.

برای پیدا کردن مفعول می‌توانیم «چه چیزی را»، یا «چه کسی را» از فعل بپرسیم. در جملات زیر مفعول مشخص شده است.

مثال:

دیروز کتاب داستان را خواندم.

بهر روز مدرسه را دوست دارد.

در هر بند نویسی «جمله‌ی موضوع» بسیار مهم است. این جمله همیشه ابتدای بند می‌آید و موضوع بند در آن مشخص است.

تکلیف

املا دان

الف: فرزند فعال! متن زیر را با دقت بخوان و پلاستیک یا تکه‌ای سفره‌ی یک بار مصرف روی دیوار بچسبان و هر جای آن که دوست داری به صورت پراکنده املایی که یکی از بزرگترها می‌گوید بنویس.

کوه و رودخانه، دشت و جنگل، کوه‌ی زمین را زیبا و پربرکت کرده‌اند. انسان‌ها و حیوانات با رفتن به رودخانه و آب‌تنی کردن، خستگی را از تن بیرون می‌کنند. باننشستن زیر سایه‌ی درختان جنگل که هوا را پاکسازی می‌کنند و موادّ سمی هوا را از بین می‌برند، روح خود را تازه می‌کنند. این تکنولوژی و صنعت قوی و وسایل آرامش و آسایشی که در شهرها در اختیار ماست از جمله: در و پنجره، کاغذ و مواد، قایق و کشتی، همه و همه از دشت‌ها و جنگل‌ها به دست آمده است. وقتی با کپسول اکسیژن برای شنا و کوه‌نوردی می‌رویم، واقعاً لذت می‌بریم. خداوند این زمین را برای استفاده‌ی ما تا این حد پر فایده آفریده است، پس باید مراقب این همه زیبایی باشیم.

ب: ده کلمه که ارزش املايي داشته باشند، از درس پيدا کن و بنويس و به هر کلمه از نظر املايي امتياز بده.

پهناور

اکسيژن

غرش

گسترده

مواد سمّي

زوزه

معلوم

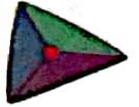
بازی گوش

حاشيه

تفريح

تمرین

۱ هر جمله را به کلمه‌ای که آن را کامل می‌کند وصل کن.

مطالب	+	هر مادری ..... را دوست دارد.	+
دشت	+	دلم می‌خواست ..... را بچینم.	+
ابر	+	آموزگار ..... را یاد می‌دهد.	+
فرزندانش	+	نقاش طبیعت ..... را با خوشه‌های طلایی گندم پوشاند.	+
ستاره‌های آسمان	+	خورشید ..... را کنار زد.	+
جنگل	+		

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: هم‌معنی «غرش» صدای آرام و ملایم است. بلند و ترسناک

ب: اگر جنگل نباشد، حتی ممکن است جان ما هم به خطر بیفتد.

پ: جنگل جزو منابع ملی ما است.

ت: پرستو خبر پاییز را می‌آورد. بهار

ث: شاعر شعر بهاران «بیوک ملکی» است.

با استفاده از متن درس، جملات زیر را کامل کن.

الف: جنگل ..... پهناور ..... و زیباست.

ب: شاید میمون‌های بازیگوش، بر شاخه‌ها .... مشغول .... بازی باشند.

پ: شاید هم در .. حاشیه ی .. جنگل خانواده‌هایی سرگرم تفریح و .. استراحت .. باشند.

ت: باید جنگل‌ها را ..... حفظ ..... کنیم و ..... مراقب ..... باشیم که درختان از بین نروند.

مخالف هر کلمه را زیر بادکنک مربوط به آن بنویس.

پایین	↩	بالا	فایده	↩	ضرر
آغاز	↩	پایان	سرد	↩	گرم
ویران	↩	آباد	آهسته	↩	کند
نادرست	↩	درست	خاموش	↩	روشن

اگر جنگل نباشد → درس شانزدهم

